

El trencaclosques dels sous

Els salaris es mantenen o baixen més d'un 23% segons les fonts

Diverses estadístiques coincideixen en una cosa: les retallades afecten els empleats, no els directius

04/11/13 02:00

BARCELONA

LAIA BRUGUERA

Els salaris, segons les fonts

Davant l'estupefacció de fins i tot els seus companys de partit, el ministre Cristóbal Montoro va obrir el mes passat la caixa dels trons assegurant que els sous, a casa nostra, "no estan baixant", sinó tan sols "moderant el seu creixement". Els sindicats, com és evident, el van desmentir ràpidament, però també la patronal i la mateixa vicepresidenta del govern espanyol, Soraya Sáenz de Santamaría, que va haver de reconèixer que la crisi ha retallat el salari de "moltes persones", començant pels funcionaris.

Pocs dies després, diverses estadístiques demostraven que la caiguda és un fet. Segons l'Agència Tributària, les retribucions a la gran empresa van retrocedir, de mitjana, un 0,3% a l'agost. Ja són tres mesos consecutius a la baixa i destaquen les reculades en la construcció (2,4%) i en els serveis (1%). L'endemà se sabia que les retribucions incloses en els nous convenis col·lectius havien pujat fins al setembre un 0,5%. Aquesta mateixa estadística, però, informava que, a la pràctica, molts convenis es registren però no es compleixen: en el mateix període s'havien deixat d'aplicar 1.848 convenis, la majoria de processos dels quals (el 93%) donaven pas a una baixada salarial. La reforma laboral permet deixar sense efecte un conveni, així com rebaixar els sous sense haver d'arribar a un pacte amb la plantilla, amb el simple requisit d'acumular dos trimestres consecutius amb menys vendes, circumstància que actualment registren la majoria de les empreses del país.

Dades sense actualitzar

El problema amb els sous és el mateix que presenten moltes estadístiques, però en aquest cas amb molta més intensitat: sembla que els números van a remolc del món real. Com recorda el secretari de política sindical de la UGT, Camil Ros, ni a Catalunya ni a Espanya "no hi ha cap obligació de registrar les retallades de sous". És a dir, quan se signa un conveni es registra i la dada salarial es fa servir per elaborar les estadístiques, però si el conveni es modifica o es deixa d'aplicar —dues realitats molt habituals avui dia—, no s'ha d'actualitzar en el registre. És per això que el sindicat ha estat buscant la manera de tenir dades pròpies i ha elaborat una taula amb els casos que han arribat al seu servei jurídic. Segons una mostra formada per 50 empreses, entre aquest any i el passat s'han aplicat retallades d'entre el 5% i el 35%, de manera que la rebaixa de sou mitjana ha estat del 12%. Si hi comptem les no-actualitzacions de l'IPC, que són el pa de cada dia des del 2009, la pèrdua de poder adquisitiu dels treballadors catalans arriba a superar el 23%, segons l'informe.

Per organismes com ara el Consell de Treball Econòmic i Social de Catalunya i les patronals, l'estadística més fiable és la de costos laborals de l'Institut Nacional de Estadística (INE), la qual indica, en el seu darrer butlletí, que el cost laboral de les empreses va tornar a baixar per cinquè trimestre consecutiu en el conjunt de l'Estat i va caure entre abril i juny un 0,3% respecte al mateix període del 2012 (en el primer trimestre el descens havia vorejat l'1,5%), però cal recordar que aquesta dada inclou costos com els indemnitzatoris, a banda del sou. La xifra que més s'acosta a la que busquem és la del cost salarial per

treballador i més, que cau un 0,6%, però s'ha de tenir en compte, com destaca l'INE, que la jornada treballada augmenta més d'un 2%, de manera que, com que es cobra menys i es treballen més hores, el cost laboral per hora efectiva baixa un 2,4%. A Catalunya, el cost salarial per hora efectiva només cau un 0,2%; per això, la patronal Pimec, fent balanç de totes les dades, lamentava recentment que “els costos laborals a Catalunya són sistemàticament prop d'un 8% superiors als del conjunt de l'Estat”.

La consultora ICSA té una base de dades formada per més de 800.000 salaris. A començaments d'any, la firma i l'escola de negocis Eada van presentar un exhaustiu informe en què es podia veure com el salari brut mitjà dels empleats a Espanya va baixar un 1% el 2012, any en què es va situar en 21.408 euros anuals, mentre que el sou dels directius va pujar un 3%, fins als 75.106 euros. Ernest Poveda, president d'ICSA, explica que la tendència s'ha mantingut. Segons els càlculs fets per ICSA per a aquest diari, els salaris dels directius i càrrecs intermedis han continuat anant a l'alça (i molt, un 7% i un 3%, respectivament), mentre que els dels treballadors han quedat gairebé congelats. Per tipus de feina [vegeu gràfic], hi ha mitjanes que varien poc, però cal sumar-hi l'efecte de la falta d'actualització de l'IPC i també el fet que els nous sous no tenen res a veure amb els antics. “Hi ha salaris que s'arrosseguen d'abans, però és clar que els que entren a treballar ho fan per una quantitat molt inferior”, explica Poveda.

La diferent evolució del sou dels empleats rasos i els directius és confirmada per les dades de la UGT, que indiquen que les retallades efectuades a les 50 empreses estudiades afecten el 89% de les plantilles. L'11% que se'n salva equival als sous més alts, de més de 70.000 euros.

LA FRASE

El problema de les dades oficials és que no hi ha cap obligació de registrar les retallades de sous

Camil Ros

SECRETARI POLÍTICA SINDICAL UGT

Receptes del tot contraposades

La patronal molts cops reclama encara moderació salarial, però un informe presentat recentment pel Consell Empresarial per la Competitivitat i la CEOE mostrava com a orgull empresarial que “la força laboral és a Espanya entre un 12% i un 30% menys costosa que a països comparables” com ara Alemanya, França i Itàlia. L'estudi, a més, augura una altra caiguda dels costos laborals per a l'any que ve, de l'1,5%, mentre que als països citats es preveu “un augment mitjà del 2,9%”.

Fa uns mesos, el Fons Monetari Internacional entrava al debat recomanant a Espanya que els sous baixessin un 10%. És la seva recepta per frenar l'atur, però l'Organització Internacional del Treball alerta en l'informe mundial sobre salaris que s'hauria “d'evitar la visió simplista que els països sortiran de la recessió per la via de les retallades [...] i promoure més connexió entre el creixement de la productivitat laboral i el creixement de les remuneracions dels treballadors”.